

DİL'DE TÜRKÇÜLÜK

Millî dili yaratmak için, Osmanlıca'yı bir yana atarak, Türk dilini ay-
nen kabul etmek lâzımdır.

Ziya GÖKALP

59/30

YAZI KURULUMUZ

SAYIN MENSUPLARINA

Makalelerinizin, zamanalıcı yazışmalara yer vermeden doğruca idare
adresine gönderilmesini önemle rica ederiz.

Yılda en az bir makale göndermeyen yazar Kuruldan çekilmiş sayılır.

SUÇLARIN PSİKANALİTİK SEBEPLERİ (1)

Prof. Dr. RASİM ADASAL

Ankara Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniği Direktörü

Bundan önceki sohbetimizde ana hatları belirtilmiş olan ve birçok insanlarda nüve halinde şuuraltı örgülerinde dinamizmini muhafaza eden vahşi tabiattaki saldırganlık (agressivite) temayülü her vakit ilcaı yani empulsif bir reaksiyon göstermez. Birçok insanlarda bu normal hudutlarda olmak üzere biyolojik manada bir hayat hamlesi belirtileri ile kendini gösterir. Bu insanın çalışmak ve başarılar elde etmek, bir şey olmak için sahip olduğu psiko-fizik dinamizmanın yani üstünlük duygusunun ve normal ihtiraslarının ifadesidir. Fakat bu harabilik yaratma (desrudo) veya saldırganlık temayülü zaman içinde terbiye vasıtalarıyla sosyalleşmediği ve moral kalıplarına bürünmediği ve dolayısıyla anarşik mahiyetini muhafaza ettiği takdirde artık mukadder kötü bir bünye ve meyelan mahiyetini alır. İşte bu bazı insanlarda şöhretli ruh hekimi Ernest Dupre'nin «sapık bünye» olarak tarif etmiş olduğu yapıdır. Bu bünye mutlaka meşhur İtalyan bilgini Lombrossonun vaktiyle ileri sürmüş olduğu mübalagalı ve fazla organsel anlamlı (Doğuşta suçlu) derecesini bulmaz. Bazı insanlarda çok sinsi ve objektif belirtileri belli olmayan suçlu bir şahsiyet halinde gayri şuurda temsil edilmektedir. İşte sebepsiz diye adlandırılan bazı cinayetler bu gibi suçlu şahsiyetlerin işlediği cinayetlerdir. Bazı orijinal misaller verilebilir.

Fransada bir tiyatrodaki bir karı koca çifti bir temsil seyretmekte iken yarı karnlık salonda koca karısının birden bire inleyerek yere çöktüğünü ve kaldırınca sırtından bıçaklanmış olduğunu görür. Elektrikler açılır, yaralı hastahaneye nakledilirken ölür. Hiçbir mukavemet göstermeyen katil tevkif edilir. Suçunu itiraf eder, ancak ne kadını ve nede kocasını tanımadığı ve buna görede ortada bir aşk veya kıskançlık olmadığı anlaşılır. Bu feci cinayetin işlenmesinde zahinli görünüşde hiç bir sebep yoktur. Cinayet bir bunanın fiili sanılmakta iken soruşturmada failin zeka fakülteleri tamamıyla normal bulunduğu gibi suçu izah edecek herhangi bir sebepde bulunamaz. Katil mesleki itibarla çalışan, dindar ve o güne kadar kusursuz olan bir insandır. O halde kanun nazarında - bulunması veya ruhi sarası olmaması itibariyle - sorumludur. Ancak mahkemenin idam

(1) Mukayeseli Hukuk D. 1958 Sayı 5. bak.

kararından sonra avukatına şu garip ifadeyle bulunur. «Günah işlemek istemem. Bir müddetten beri doğruluğa ve saffete aykırı temayüller beslemekte idim. İffetli kalmamaktan korkuyordum. Kendimi öldüremiyordum. Bu zinadan daha büyük bir hatadır. Bu suretle esaslı bir suç işlemek kararını verdim. Böylece ölüm sehпасına getirilmeden evvel nedamet etmek imkânına ve zamanına sahip olacağım ve semalara lekесiz olarak çıkacağım. «Bu mistik ruhlu bir adamın ifadeleridir. Burada çok gizli ve belki eski zamana bağlı bir günahkarlık duygusununda izleri vardır. İnsan kendine doğrudan doğruya ceza veremediği için, dolayısıyla başkasını öldürmekte ve bu suretle kendisini öldürtmesi suretiyle (autopunition) cezalandırmasıdır.

Psikanalizin bazı alanlarda ve belki sosyoloji, din gibi problemlerde mübalagalı izahları olabilir. Lakin bilhassa psikonevrozların gerçek sebeplerini bulmak ve bunlara dayanmak suretiyle bir tedavi metodunu keşfetmek hizmeti yanında kriminolojiyide birçok hususlarda aydınlatmış olduğu inkâr edilemez. Bazı psikolojik ve kriminel örgülü romanlarda bazı cinayetlerin ve bilhassa zehirlenmelerin oluşunda şuurdan gayri şuura vaki olan baskıların yani refulmanların oynadığı önemli rol belirtilmektedir. Bir türlü tatmin edilmeyen ve kendilerini bedbaht gören bazı evli kadınların yorulmadan başkalarının aleyhine yazdıkları iftiralı anonim mektuplar dikkate şayandır. Mahkeme çok defa esaslı bir sebep bulmaz. İftiraya uğrayan kadının veya kızın anonim mektupları yazdıkları ile bir alâkaları yoktur. Fakat esaslı bir ruhi analiz yapılırsa çocukça ve tasavvuri bir kıskançlık nüvesi meydana çıkar.

Günlük hayatımızda her gün ufak mikyaslarda müşahade edilen veya dışı vurmadan içimizden geçen bir çok hislerin ve iştihaklerin yaptırdığı suçlarda zahiri bir sebep bulunmaz. Zengin olduğu ve hatta bazı alanlarda hovardalıklarda bulunduğu halde bir mağazanın etalajlarından heyecanla patik gibi ehemmiyetsiz bir şey çalan ve onu mantosunun altında saklarken yakalanan kleptomani yüksek sosyete kadınının elbette derin gayri şuuri bir kompleksi vardır. Herkesce namuslu, ciddi, çocuklu bir aile sahibi bilinen eczacının biri تنها bir zamanda reçetenin ilâcını almağa gelen 9 yaşında ki kız çocuğunun donuna elini sokması ve kızı hırpalaması herkesde hayret uyandırır, adam tevkif edilir ve anketler açılır. Bu fiili önceden tasarlamamıştır. Böyle bir arzusuda yoktu ve bundanda hiç bir şey hatırlamadığı gibi bunu nasıl yapabildiğine teessürle hayret etmektedir. Acaba bu refleks şuuri kontrolü kaldıran çok ani bir ruhi kamaşmamıdır? Belki son derece kısa ikinci bir ruh haleti içinde adeta ikinci bir şahsiyet olarak tahtet şuuri bir arzunun suçlu faili olmaktadır. Zaman zaman zevk olarak işlenen suçlar - çalarken ejakülasyon olması, kötülük yaparken şehvet hissini gelmesi gibi - görülmektedir. Andre Gide'in «Vatikan

mahzenleri» Francis Garco'nun «Pigalle sokağı» gibi romanlarda kahramanlar zevk için suç işlerler.

Fransız adalet ve ruh tababeti tarihinde Jeane Veber olayı çok meşhurdur. Göğüslerine basarak boğulan çocukların faili olarak şüphelenildiği halde mahkemede kâfi deliller yoktu. Mezardan çıkarılan cesetlerde tıkama veya boğma alâmetleri yoktur. Beraat kararları aldığı halde başka bir yerde sahte bir isimle cürmü meşhut halinde bir otelin odasında yakalanır ve nihayet itiraflarda bulunur. Fakat bu seferde bunama teşhişiyle sorumsuzluğuna hükmedilir. Halbuki bidayette cinayetlerini işlerken anormal değildi. Zira kurnazlıkla bu suçları işliyor ve kendini müdafaa ediyordu.

Bazı insanlarda öldürme zevki çok derin bir kompleksin ifadesidir. Hava fişekleri ve temaşaları bayram günlerinde herkes tarafından büyük bir zevkle seyredilir. Kış mevsiminde durmadan odunları yanan bir ocağın önünde ateş seyri bazan bir tapınma hükmündedir. Dağlarda ateş yakmak ve onun etrafında raksetmekte böyledir. Fakat bu zevk bazı insanlarda daha vahşi bir hal alır ve bu seferde zahire anbarlarını, ormanları, evleri tutuşturarak bunun manzarası karşısında zevk alır ve itfaiyeyede haber verir. Neron gibi piromanlar zamanımızdada mevcuttur. Sebep yokken ortalığı yıkıp yakan ve ateşe veren bazı kumandanlar içinde aynı şey düşünülebilir. Hiç bir sebep, herhangi kin ve intikam hissi olmadan başkasının evini veya fabrikasını ateşleyen ve onun karşısında bir çeşit şehvani zevk duyan insan içinde yine derin bir sebep aramak lâzımdır. Ciddi bir adam tasavvur ediniz. Zaman zaman odasında kapanır, çocuğun iki trenini karşılıklı olarak çarptırır ve birinin devrilmesi ona zevk verir. Bu dışa vurmayan iptidai şekilde bir (destrudo temayülü) dır. Fakat bunun ileri dereceleri vardır. Trenleri yolundan çıkararak yolcuların katliami karşısında büyük bir zevk duyan Matuska gibi!. Beslenmek yahut derilerinden faydalanmak için hayvanları avlamak ve öldürmek tabii bir şey sayılır. Fakat ömründe bir lokma bildircin yemeyen avcının bir iptila şeklindeki zevkine yalnız spor ismini mi vermelidir? Ya ulu orta olarak her hayvanı vuran, hatta kırlangıçlara ve kurbağlara ateş açan insanlara ne demelidir? O halde meşhur Landruya veya kız kulesi canavarına kadar uzanmağa hacet kalmadan daha ufak ölçülerde gayri şuuri sadistik bir temayül taşıyan insanlar zaman zaman sebepsiz sanılan suçları işlerler. Tabancayı karıştırıp arkadaşını öldüren bir gençde bile gayri şuuri öldürme meyelanının feveran halinde olduğunu düşünebiliriz. Niçin şaka olarak namluyu dostuna çevirmektedir? Demek ki tahtetşuuri bir cinayet fikri mevcuttur. Niçin aynı şey bende ve sizde yoktur ve niçin ben ve siz tabancadan uzaklaşıyor, korkuyor ve hatta nefret ediyoruz?

Olagan ve mutad sebeplerle vaki olan suçlar yanında, hâkimin bir ip ucu bulamadığı ve vicdanı ile doğrudan doğruya mahkûm edemediği suçlar mevcuttur. Çünkü suçlu itiraf etmez ve çok masumane bir eda ile cevap verir. Ortada objektif bir kriteriyum yoktur. Zira bazı insanlar için cinayetin sebebini söylemek cinayeti itiraf etmekten daha güçtür; zira çok masum ve gülünç mahiyettedir. Piroman bir şatoyu zevklenmek için aykırılığını bilmez ve söylemez. Bir başkası hiç bir vakit ölüm seyri zevki ile hayvan ve insan öldürdüğünü kabul etmez. Bütün bunlarda suç sebepsiz görünür. Bunun için ciddi ve muhafazakar hâkimler ceza kararını vermek cesaretini bulamazlar. Nitekim Weher vakasında da bidayette öyle olmuş vehap beraat kararları verilmişti. En tehlikeli ve sinsi cinayetlerin affedilmeleri beraat kararları karşısında halkın gösterdiği sinirlilik, matbuattaki akisler ve bazan parlemontolardaki konuşmalarda hâkimleri şüphesizki üzmemekte fakat vazih sebepler bulunmadığı için bir karar verilememektedir. Ancak bu itiraf edilmeyen gizli kalan bütün sebepler olağan tezahürler değildir. Esasından normal hallerde müşahade edilen şuur ve hislerin mübalagalı sapık şekilleridir. Suç işleyen insan tabiat kanunları ve diğer benzerleri dışında «Teratolojik» yani ucube bir varlık değildir; her zaman veya hiç olmazsa bir defa olarak her insanın içinde duyabildiği ve yapabileceği şeyleri dizginlemeden bir kusur veya mübalaga sevgiyle yapan insandır. Suç esasında insan ruhunda bulunan ve duyulan bir meyelanın dizginlenmeden kötü ve aykırı bir şekilde tezahürü, dışa vuruşu, şiddet ve vahşet kazanmasıdır. Bu gibi suçların cezai mesuliyet problemini bir tarafa bırakıyoruz. Cinsel mahiyetli cinayetler karşısında olduğu gibi bunlarda da adalet, gerçek akıl hastası olanları dışında, müsamaha gösteremez.